

Prof. Sandro Bertelli

Paleografia II_2019-2020

Lezione_6

La minuscola carolina - II

nare l'aleggie sic mistieri ragione e
isperiencia

Explicat herica aristotilis Amagistro
Caddo muolgare traslectura:

**del comiciamento de iustis e de leu
tu sicome lomaestro comicia xlv**

Presso che
lomaestro
che messo
miscripto lo
libro dari
stotile che
altresii co
me fonda

mento di questo libro vuole eli segu
itare sua memoria sul insegniamen
dimoralites. p meullo rischiarare li
dicti daristotile. secondo cio chellomo
troua p molti altri san. che decto
Anno come lomo amassa e agun
gie piu dibuone cose insieme. ditam
to cresce quello bene e de dimaggio
re ualua. e cioe popa che tuere lar
te e tueto lobene. e lope ciascuna uale
alcun bene. et aslegondo chellopatio
ne sono diuise e uene che ibem fanno
diuise. secondo cio che ciascuna cola
richiere lo suo bene. che appensato
assua fine. Et traccati diuersi homi

bene. e de
gnore be
scie alpfic
digiente. t
et gia au
de cmo st
yhu xpo.
ferno de
dici. u me
ricia. Et l
le case. la
p soe fruct
doua mer
sia. Io dico
rosi e mte
apptiene a
mini e del
apptiene a
golinator
epui orat
li diuista t
liu **deleu**

Oal aut
mere a
una tra a
tura. ma
bile part
ta. conof
do chel m

Tav. 78

Esempio di
capitale di
imitazione e di
carolina

IN NOMINE S^CE TRINITA
TIS INCIPIT EXPOSITIO DE
PSALMIO CENTESIMO
OCTAVO DECIMO S^CI
AMBROSI MEDIO LANENSIS
VRBIS EPI²

Et mysticae quoque uelut tube increpauerit sono dauid propheta
tamen moralium magnus magister. quantum in eo excellat. &
hic psalmicus summa declarat gratia. Siquidem quum sua uis
omnis doctrina morali sit. tum maxime sua uitate carminis
& praeclendi dulcedine delectat aures animumque demulcet.
Meritoque plerisque locis moralium psalmodiarum semina ut uicquam
stellarum diffudit luminaque elucet atque eminent. Centesimu
septis & octauum decimum psalmum uelut pleniluminis solem
meridiano feruente calore in processu libri constituit aetate.
ut neque matutini ortus semiplena exordia. neque uesperum occasus
quidem senilis defectus claritati aliquid perfecti splendoris degerpe
rent. quem per singulas hebreorum digessit litteras. Ut quem ad
modum paruulorum ingenia primis litterarum elementis aduer
cunt discendi usum adsumere. Itaque cum nos huiusmodi elemen
tis usum discamus uiuendi. Litteris autem singulis octonos uersus
colores idemque sensus. ut si quis in octonos uersus

Esempio di
onciale di
imitazione e
di carolina

INCIPIT ADMONITIO SCI EE

SANI EPI ARLATENSIS DELECTIONE APLICA

ubi ait. Cuius opus manserit mercedē

accipiet. Sicut uis opus asserit.

detrimentum patietur. ~~inno~~abeata

Inlectione scilicet aplica que nobis paulo ante

recitata est fr̄ km̄ audiuimus apostolū

dicentē. quia fundamentū aliud nemo

potest ponere prēt id quod positū est

quod ē xp̄i ih̄s. Siquis autē sup̄ edificat

supra fundamentū hoc. Aurū. argentū.

Lapides pretiosos. ligna. fenu. sapula. uni

us cuiusq. opus manifestū erit. Dies enī dñi

declarábit. quia in igne reuelabitur. et u

nus cuiusq. opus quale sit. ignis p̄babit.

Sicut uis opus manserit quod sup̄ edificauit.

mercedē accipiet. Sicut uis opus arserit. de

trimentū patietur. ipse autē saluus erit

ut tamen quasi p̄ ignē. Multis enī q̄lectio

ne istā male intelle gentes. falsa securitate

decurant. dñi enī dñi. q̄ fundamētū

Tav. 80

Esempio di
carolina di
Tours
(sec. IX)

CONSEQUENTI ITI DE
TEMPORE ITERCUM EODE
dum dioceses uisitare agebamus
nobis nescio quae necessitates em
rantibus: aliquantulum ille pro
cesserat. Interim peragere
publicum plenam militibus uir
fiscalis raeda ueniebat. Sed ubi
martinum inueste bispidam nigr

quoque Incomputando anni prin-
cipium imitetur. Verum alius ap-
tius multo & expeditius uidetur.
Ut computatio omnis quantum non
necessitas rationis obsistit. A prin-
cipio anni sui & iam apud romanos
incipiat & usque ad terminum an-
nirato atque intermerato ordine
procurrat.

ARGUMENTUM QUOD SINT EPACTE

Annos dñi diuide per xviij. & quod
remanferint multiplica per
xi partem per xxi & quot sint
epacte reppones.

Item qualem lunam habueris
in anno kalendas aprilis tale
epacta habebis eodem anno.

Tav. 81

Esempio di
carolina

sec. X

in ordine primus po
nitur ^{ita} euglm in iudea
primus scripsit; Cu
ius uocatio ad dñm ex
publicanis actibz fuit;
Quoy in generatione
xp̄i principi presumet.
Unius cuius prima cir
cumcisio in carne al
terius cuius secundū
cor electio fuit. et ex
utrisq; in patribus
xp̄s sit. Sic quater
nario denario numero.

in se opus monstrans
etiam quoy ^{in his} genus po
suit xp̄i operantis a prin
cipio testimoniu non
negaret; Quaz omniū
rerū tempus. ordo. nu
merus. dispositio. uel ra
tio quod fidei necessari
um est. Dñs xp̄s est qui
factus est ex muliere.
factus sub lege. natus
ex uirgine. passus incar
ne. om̄a in cruce fixit.
ut triumphans eam se
met ipso. resurgens in
corpore. et patris no
men in patribus filio.

LECTIO EPI BIP APT AD ROMANOS
RS. PAVLVS SERVVS IHSU XPI VOCAT²
apls segregat² in euangelium di. quod ante pmiserat
per pphas suos in scripturis scis de filio suo. Qui fact² e
ei ex semine dauid. sedm carne. qui pdestinat² e filius di
in uirtute sedm spm scificationis. ex resurrectione mortuor²
ihesu xpi dñi nr̃. Per que accepim² gram & apostolatū ad
oboediendū fidei in omib² gentib². p nomine ei². In quib²
estis et uos uocati. ihesu xpi dñi nr̃. **L**EE ES ALE PROPH

HACC DICI DLS. Ppt sion non tacebo. et ppt hierlm
non quiescam. donec egredatur ut splendor iustus eius.
et saluator eius ut lampas accendat. Et uidebunt gr̃
iustum tuū. & cuncti reges inclitū tuū. Et uocabit² tibi
nomen nouū. qd os dñi nominauit. Et eris corona gl̃e
in manu dñi. & diadema regni in manu di tui. Non uo
caberis ultra derelicta & terra tua non uocabitur am
plius desolata. sed uocaberis uoluntas mea mea. Et ter
ra tua inhabitabit. q̃a complacuit dño in te.

SEQ SĀI EUANGELII SCDM MATTHM
NILOTPR. Cum eēt desponsata mat̃ ihu maria io
seph. ante quā conuenerent. inuenta ē in utero habens
de spū scō. Ioseph autē uir ei cum eēt iustus & nollet eam
traducere. uoluit occulte dimittere eam. h. ec autem
eo cognita ecce. in fē dñi in somnis apparuit ei dicens.

Matth. i. v. l. iii
v. l. x